

Emotila kaipaa edunvalvojaa

AULIKKI ALAKANGAS
KUVAT VESA HAAPALA

Siikajokiset emolehmätilliset Helena ja Pasi Kukkonen kannustavat maatalousyrittäjiä oman ammattinsa arvostamiseen ja positiiviseen ajatteluun, jotta tiloille löytyisi jatkajia. Silti epäkohdille ei saa ummistaa silmiään ja edunvalvontaa tehostettava.

Helena ja Pasi Kukkonen emolehmätilla sijaitsee Siikajoen Tuomiojalla, 36 kilometriä Raahesta pohjoiseen. Nykyinen Siikajoen kunta perustettiin 2007, jolloin Ruukki ja Siikajoki yhdistyivät. Viiden ja puolen tuhannen asukkaan kunnassa on isoja maatiloja ja paljon karjaa. Lypsykarjatilojen lisäksi emolehmätiloja ja sikaloita.

Kukkosten omistama Ahon tila on He-

lenan kotitila. Helenan vanhemmat **Silja** ja **Erkki Ollila** ostivat tilan vuonna 1971.

Kukkokset ovat päätyneet limousinrotuun, ja he tuottavat pihvilihaa ja siitoseläimiä. Tilalla on 1993 rakennettu kylmä kestokuivikepihatto sekä 2008 valmistunut laajennusosa, jossa on maakuupparret emoille ja kestokuiviketilaa nuorelle karjalle.

”Meillä on tilat sadalle lehmälle ja nuorelle karjalle”, Pasi Kukkonen kertoo.

Perheessä on kolme lasta. Saara on kuusivuotias, Elli kolme ja nuorimmainen, Kerttu seitsemän kuukautta. Tänä kesänä kotiin on palkattu työllistämistuella lastenhoitoapua muutamaksi viikoksi, jotta Helenalla aikaa liikenisä myös isännän avuksi tilan töihin. Tytöistä kaksi vanhinta on myös kaksi päivää viikossa päiväkodissa virikkeitä saamassa.

Kukkosen emolehmälauma ja sonni lähilaitumella. Vuonna 2008 FABA palkitsi kaksi tilan sonnia 1. ja 2. palkinnolla. Myös muitakin palkintoja tilalle on tullut.

Ahon tila Siikajoella

- Tila sijaitsee Siikajoella 36 kilometriä Raahesta pohjoiseen.
- Nykyiset omistajat **Helena** ja **Pasi Kukkonen**. Sukupolvenvaihdos 2005, jolloin tila siirtyi järjestyksessään toiselle sukupolvelle.
- Emolehmätila, jossa tuotetaan pihvilihaa ja siitospeläimiä.
- Peltoa 150 hehtaaria, jonkin verran metsää.

Isäntäväki

Helena Kukkonen, 31. Koulutukseltaan insinööri. Harrastaa kuorolaulua, laulaa Pytinki-kuorossa, joka menestyi TV2:n Suomen Paras Kuoro-kilpailussa. Suomen Limousinkasvattajat ry:n johtokunnan jäsen.

Pasi Kukkonen, 39. Koulutukseltaan maatalouskoneasentaja. Harrastaa lehmärotuun liittyvää opintomatkausta Suomessa ja ulkomailla yhdessä vaimonsa kanssa.

Lapset **Saara**, 6, **Elli**, 3 ja **Kerttu** 7 kk. – AA

Helena ja Pasi Kukkonen painottavat maatalousyrittäjän ammatin arvostamista. Muuten maataloille ei löydy jatkajia.

Ei itsestään selvää

Sekä Pasi että Helena ovat olleet mukana maataloushommissa jo pienestä pitäen. Helena hankki kuitenkin ympäristö- ja mittaustekniikan insinöörin koulutuksen ja teki alan töitä jonkin aikaa.

Pasilla on konealan koulutus ja reissuhommatkin tulivat tutuksi.

”Pasi ehti toimia yrittäjänä isänsä kanssa viitisentoista vuotta teollisuuden

rakentamisen ja kunnossapidon parissa. Vasta kun isäni pystyi ikänsä puolesta jäämään luopumistuolle, ryhdyttiin tosissaan miettimään tilan tulevaisuutta. Silloin ajatus tilan jatkamisesta heräsi. Ja tässä sitä ollaan monien välivaiheiden jälkeen”, Helena muistelee.

Käytännön työt sekä navetassa että pellolla ovat pääasiallisesti Pasiin vastuulla, koska pienet lapset tarvitsevat äitiä sisällä. Helena hoitaa paperihommia, suunnittelua ja eläinvalintoja. Lasten kanssa ulkoillessa käydään myös tarkastuskäynnillä navetassa. Aina kun on mahdollista hän on mukana myös navetatöissä.

Molempien vanhemmat asuvat lähitöllä, joten kiireaikoina auttavia käsiä löytyy. Lomittajia on myös pyritty käyttämään mahdollisuuksien mukaan. Useampana kesänä tilalla on ollut harjoittelija, tänä kesänä palkattu työntekijä.

Kaikkia tilan töitä ei tehdä itse, muun

”Limousinet ovat rauhallisia ja ihmisystävällisiä eläimiä.”

muassa lannanlevityksen tekee ulkopuolinen urakoitsija.

”Nykyään maatalousyrittäjien porukahenki näyttää elpyneen, koska koneita hankitaan enemmän yhteiskäyttöön kuin ennen. Meillä on yhteisiä koneporukoita, koska koneet ovat kalliita ja myös niin tehokkaita, että niitä voi käyttää useampiakin. Säilörehun teemme naapurin kanssa yhdessä ja viljat ostetaan lähitaloilta”, Pasi kertoo.

Limousin miellytti

Ensimmäiset limousineläimet tulivat tilalle 1980-luvun puolivälissä. Jo silloin rotu tunnettiin hyvistä teurasruhoistaan ja tehokkaasta rehunkäyttökyvystään.

”Ensimmäiset rodun edustajat Erkki Ollila näki Ranskan matkallaan maatalousnäyttelyssä. Silloin syntyi kipinä hank-

kia tilalle lihakarjaa, ja olemme olleet valintaan tyytyväisiä. Hyviä puolia ovat helpot poikimiset, elinvoimaiset vasikat, nopea kasvu, hyvä teurassaanto ja erinomainen lihan laadun,” Pasi listaa.

Valtakunnallisen rotuyhdistyksen johdotuntaan kuuluva Helena painottaa, että jos jokin piirre eläimessä ei miellytä, se on syytä karsia karjasta. Hänen mielestään rotua valittaessa, emokarjaa perustettaessa ja rakentamista suunniteltaessa kannattaa etsiä tietoa ja uskaltaa kysellä paljon – tyhmiä kysymyksiä ei olekaan.

”Limousinet ovat rauhallisia ja ihmisystävällisiä eläimiä. Emot äidillisiä ja huolehtivat hyvin vasikoistaan. Aito kontakti eläimiin on tärkeä, ja ne on hyvä totuttaa ihmisen läsnäoloon. Silloin hoitaja on kuin lauman jäsen, ja eläinten joukossa voi liikkua vapaasti eivätkä ne tunne itseään uhatuksi.”

Kukkosilla eläimet ovat tottuneet ihmisiin. Poikima-aikaan iltatarkastuksella karsinoita kierrellessä monikaan lehmä ei viitsi edes nousta ylös.

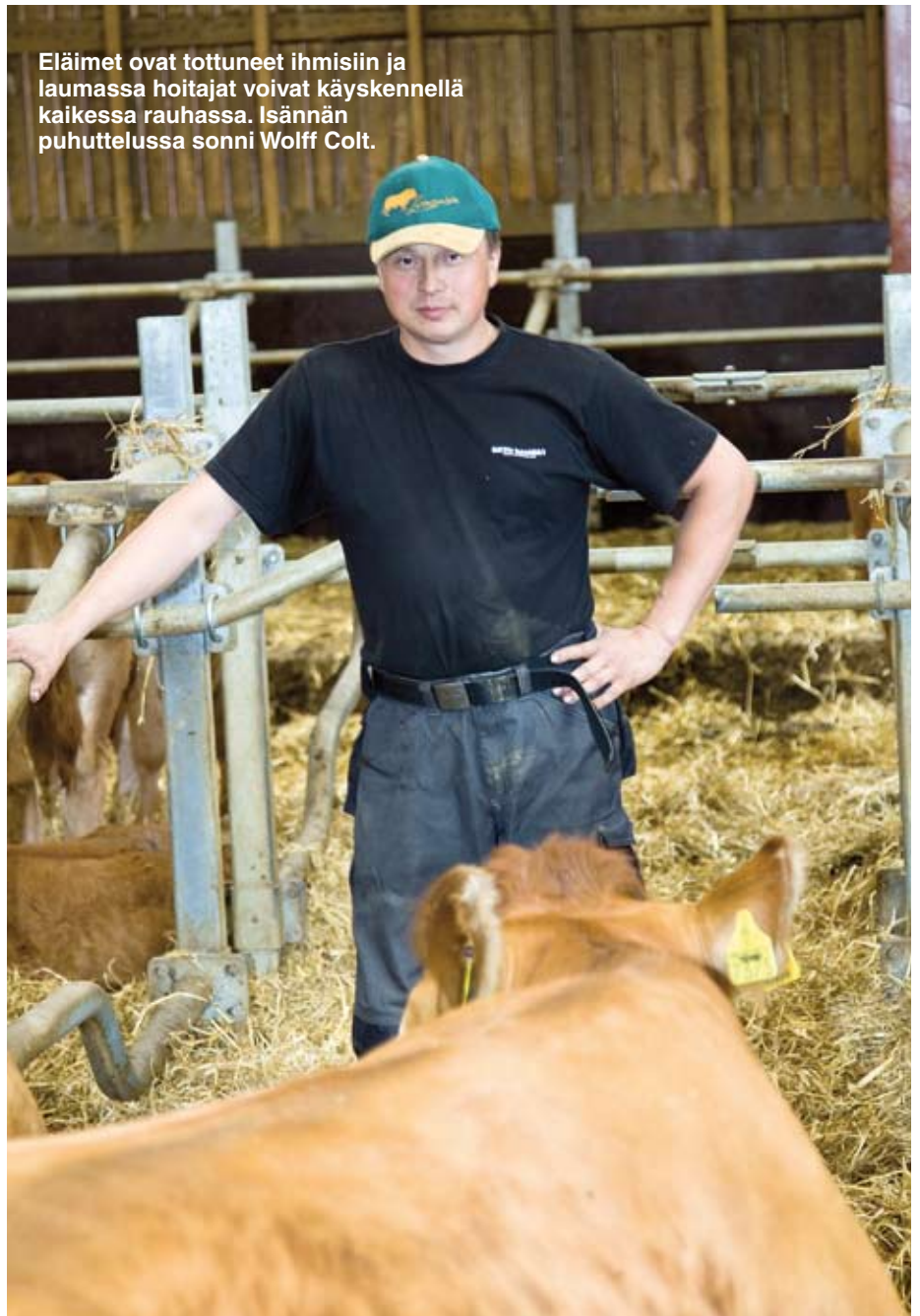
Luonto hoitaa osansa

”Karjan tasoa on pyritty parantamaan vähitellen. Astutussonneja valittaessa on etsitty mahdollisimman hyviä yksilöitä ja valinnoissa on onnistuttu melko hyvin. Keinosiemennyksellä on saatu uusia sukua ja viimeisiin edistysaskeliin kuuluu alkioituonti Ranskasta. Sen tuloksena laiturilla kirmaa kolme keväällä syntyntä alkiovasikkaa, jotka ovat täysin eri sukulinjoja”, Pasi kertoo.

Emot poikivat yleensä itsekseen ja salaa. Kukkoset ovat huomanneet, että liikaa auttamista kannattaa välttää poikimisessa, vaikka tarkkana on oltava mah-

Eläimet ovat totuneet ihmisiin ja laumassa hoitajat voivat käyskennellä kaikessa rauhassa. Isännän puhuttelussa sonni Wolff Colt.

Saara ja Elli hakivat horsmia makupaloiksi.

dollisten asentovirheiden ja satunnaisten muiden ongelmien varalta.

”Myös imetys hoituu yleensä luonnostaan, seurantaakin tosin siinäkin tarvitaan, jos sattuu, että vasikka ei jostain syystä pääsekään imemään. Tallentavasta valvontakamerasta olisi iso apu. Luonto hoitaa kyllä oman osuutensa ja normaalitilanteessa turhasta auttamisesta voi pahimmillaan seurata esimerkiksi ripulia, kun ihminen tuo vierasta pöpökantaa vasikan suuhun imetysapua antaessaan. Meillä ei välttämättä kosketa vasikkaan kuin punnittaessa ja korvamerkkiä laitettaessa”, Helena kertoo.

Kukkokset pitävät tärkeinä jalostusmenetelminä eläinaineksen tarkkaa valintaa ja karjantarkkailua. Kaikki syntyneet vasikat punnitaan ja karjantarkkailuun kirjataan syntymäpainon lisäksi paino 200 päivän ja vuoden iässä. Yli puolivuotiaat

Rauhallinen piha-
piiri takaa lapsille
hyvän kasvuym-
päristön. Elli, Pasi,
syllissä Kerttu,
Helena ja Saara
yhteispotretissa.

”Emolehmäpalkkiot pitäisi myös saada samalle tasolle muun Euroopan kanssa.”

eläimet punnitaan noin kuusi kertaa vuodessa.

Sonnit laitetaan töihin kesäkuun alussa ja poikimakausi alkaa maaliskuussa. Aikaisten poikimisen hyötynä on, että vasikat ovat vieroitettaessa isompia ja ehtivät hyötyä nurmirehusta. Noin kolmannes lehmistä on syyspoikivia, joten toinen astutuskausi alkaa joulun tienoilla ja päättyy ennen kevättä.

”Tilalla syntyneet vasikat ovat emonsa hoivissa noin puolivuotiaiksi. Kaikki vieroitetut vasikat ovat toistaiseksi jääneet omalle tilalle kasvatettaviksi, mutta mahdollisesti tulevaisuudessa niitä laitetaan myös välitykseen. Sonneista ja hiehoista parhaat valitaan siitoskäyttöön ja muut menevät teuraaksi, Helena kertoo.

Tarkkuutta ruokintaan

Viime vuodesta lähtien Kukkosen pellot ovat olleet luomuviljelyssä. Eläinten laittumina on 40 hehtaaria peltoa ja lisäksi 9 hehtaaria metsäistä luonnonlaidunta.

”Nurmet perustetaan suojaviljalla, joka myös tehdään säilörehuksi. Säilörehu tehdään paaliin ja käärätään tuubiin. Paa-

lirehu on käytössä siksi, että emoille tarvitaan karkeammat rehut kuin kasvaville. Kuivalla ja karkealla rehulla säilyvyys on paalissa parempi kuin siilossa. Paalainta käytetään myös kuivikeoljen paalaamiseen.”, Pasi kertoo.

Kaikki eläimet saavat säilörehua vapaasti. Väkirehua annetaan vain kasvaville eläimille, joille säilörehusta pyritään tekemään mahdollisimman hyvälaatuista. Emoja ruokitaan vain säilörehulla ja kivennäisellä, jota niillä on vapaasti saatavilla. Joutilasaikana huonommalla ja imeytysaikana paremmalla rehulla.

”Noin kaksi kolmasosaa lehmistä laiduntaa kesällä vasikkansa kanssa. Nuori karja saa kahdesti päivässä joko rahtimylärin valmistamaa valkuaispitoista täysrehua, jossa on mukana kivennäiset tai litisteviljaa ja valkuaisiivistettä. Vasikoille on tarjolla vasikkapiilosta täysrehua ennen vieroitusta”, Pasi kertoo.

Ruokintapäiviä pystytään säästämään kun eläimen paino saadaan hyvin nousemaan. Tänä vuonna tilan paras vuoden paino oli 675 kiloa kun yleensä 700 kilon tavoitepaino saavutetaan noin puolesatoista vuodessa.

Saarakin haluaa osallistua karjanhoitoon.

Samalle viivalle

Kahvikupposen ääreen kiireiltä istahtanut isäntäväki listaa emolehmätilan arkea. Yrittäjän vapaus ja mahdollisuus aikatauluttaa oma työnsä sekä tilan ja tuotannon sekä työympäristön kehittäminen saavat ison plussan. Samoin lyhyt työmatka ja lapsille hyvä kasvuympäristö sekä mahdollisuus hoitaa lapsia kotona mahdollisimman paljon.

”Myönteistä viestiä maatalousyrittäjän ammatista ja ammatin arvostamista kannattaa pitää esillä. Muuten ala koetaan vastenmielisenä vaihtoehtona – eikä jatkajia tiloille löydy”, Pasi tähdentää.

Epäkohtiin on kuitenkin puuttettava ja nostettava ne esiin, jotta tilanne korjautuisi. Kritiikkiä on saanut emolehmätilan tukitoimien huonomuus verrattuna lypsykarjatiloihin. Asiaa on puitu mm. Pihvikarjaliiton tapaamisissa.

”Pihvikarjapuoli on ollut kriisissä jo kauan. Pihvikarjaliitto on esittänyt ministeriölle pihvilihantuotannon tulevaisuustyöryhmän perustamista saman tapaan kuin maidontuottajilla on *Maidontuotannon tulevaisuuden vaihtoehdot* -työryhmä. Mitään ei ole kuitenkaan tapahtunut. Emolehmäpalkkiot pitäisi myös saada samalle tasolle muun Euroopan kanssa. Lisäksi eläinten hyvinvointituessa on kehittämisen varaa.”

”Investointituessa on isot erot lypsykarja- ja emolehmätilojen välillä. Rakenusinvestoinneissa tukeen hyväksytyt neliöt ovat lypsykarjanavetoissa 10,5 ja emolehmanavetoissa kahdeksan neliötä lehmää kohti, vaikka emolla on usein vasikkakin samassa tilassa. Investointitukeen hyväksytyt kustannukset ovat 4 200 euroa lypsylehmäpaikkaa ja 2 240 euroa emolehmäpaikkaa kohti,” Helena kritisoi.

Kukkosten mukaan eläinainekseen panostaminen kannattaa tukipainotteisella alalla – muuten ollaan tukalassa tilanteessa, jos tuet loppuvat. □